

Új Színház Nonprofit Kft.

Éves beszámoló

2022. december 31.

ÜZLETI JELENTÉS
az Új Színház Nonprofit Kft.
2022. január 1-től és 2022. december 31-ig tartó üzleti évről

TARTALOM

I. Működés és szabályozási keretek	3
1. A társaság bemutatása	3
2. Ügyvezető igazgató és felügyelőbizottság tagjai	4
3. Fenntartói megállapodás alapján végzett tevékenységek leírása	4
II. A 2022-es év szakmai beszámolója	5
III. 2022. év Gazdálkodási jelentés	18
1. Bevételek alakulása	18
2. Működési költségek alakulása	19
3. Eredmény alakulása	21
4. Beruházások.....	21
5. Közbeszerzések	22
6. Támogatások, pályázatok	22

I. Működés és szabályozási keretek:

1. A társaság bemutatása

- **A Társaság neve:** Új Színház Nonprofit Kft.
- **Idegen nyelvű neve:** New Theatre Nonprofit Limited Liability Company
- **Székhelye:** 1061 Budapest, Paulay E. u. 35.
- **Tulajdonos:** Budapest Főváros Önkormányzata (1052 Budapest, Városház utca 9-11.)
 - 100 %-os tulajdonos
- **Alapítás időpontja:** 2009. április 20.
- **Cégbejegyzés dátuma:** 2009. május 06.
- **Alapítói vagyon:** 3.000.000 Ft
- **KSH szám:** 21812284-9001-572-01
- **Cégjegyzék szám:** 01-09-917857
- **Képviselő:** Dörner György ügyvezető igazgató
A jogviszony kezdete: 2022.02.01.
A jogviszony vége: 2027.01.30.
- **Besorolása:** Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság
A közhasznú fokozat megszerzésének dátuma: 2014.06.02
- **Internetes honlap elérhetősége:** www.ujszinhaz.hu
- **E-mail:** ujszinhaz@ujszinhaz.hu
- A Fővárosi Önkormányzat Közgyűlése 668/2003. (IV.24.) számú határozata alapján az Új Színházat 2003. június 30-ával, mint költségvetési intézményt jogutód nélkül megszüntette és 2003. július 1-ével létrehozta az Új Színház Közhasznú Társaságot, 2009. május 6-tól Nonprofit Kft.-ként működik.
- Az Új Színház Közhasznú Társaság 2003. július 1-én 3.000.000 Ft alaptőkével alakult, a Fővárosi Bíróság, mint Cégbíróság a Cg.01-14-00473/7 számú cégjegyzékbe 2003. szeptember 22-én jegyezte be, 2003. július 1. napjától 2003. szeptember 22-ig előtársaságként működött.
- Az Új Színház Nonprofit Kft. 100%-ban a Fővárosi Önkormányzat tulajdonaként alakult, a tulajdoni hányad a megalakulás óta változatlan.

- A vállalkozás képviselőjére jogosult, és a beszámoló aláírására kötelezett személy Dörner György ügyvezető igazgató.
- A társaság könyvvizsgálatra kötelezett, amelyet 2022. június 09-től a MS HeziComp Könyvvizsgáló és Adótanácsadó Korlátolt Felelősségű Társaság (cím: 1132 Budapest, Váci út 28. III. em. 5., adószáma: 12070062-2-41, kamarai névjegyzékszám: 001490) képviselőjében Herczeg Imre bejegyzett könyvvizsgáló (engedély szám: MKVK 005287) auditálja. Megbízásának időtartama: 2022. június 9-től 2023. május 31-ig.

2. Ügyvezető igazgató és felügyelőbizottság tagjai

A Színház 2009. május 6-tól látja el közfeladatait nonprofit Kft. gazdálkodási formában, melynek 100%-os tulajdonosa az alapító Budapest Főváros Önkormányzata. A Társaság jegyzett tőkéje 3 millió Ft, cégjegyzékszám: 01-09-917857. A 2011. évi CLXXV. törvény az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról, azaz a Civil Törvény alapján közhasznú szervezet.

A Társaság ügyvezetői tisztségét Dörner György ügyvezető igazgató 2012. február 1-e óta tölti be. A Társaság felügyelőbizottsága az alábbi összetételében működött 2019. november 30-ig: Lőrincz Edina elnök, Lados János tag és Mácsik András tag. 2019. december 1-től Kósi Márk elnök, Gerzson Sarolta tag és Tarján Péter tag működik. 2020. október 1-től Kósi Márk helyett az elnök Bodor Zoltán. 2020. augusztus 10-től további két tag került kinevezésre az EMMI által: Daróczi László, Tímár Zoltán. Tímár Zoltán 2022. április 22-i hatállyal lemondott a felügyelőbizottsági tagságáról, helyette Zámberi Tamást nevezte ki az EMMI 2022. április 29-i hatállyal. 2022. október 31-i hatállyal Daróczi Lászlót és Zámberi Tamást a Kulturális Miniszter visszahívta, helyettük dr. Kovács Gábort és dr. Dancsó Józsefet nevezte ki.

3. Fenntartói megállapodás alapján végzett tevékenységek leírása

2022. évben a Fenntartói megállapodás szerint az alábbi feltételeknek kell teljesülnie:

- a klasszikus és kortárs magyar drámairodalom bemutatását a műfaji sokszínűség jegyében
- lehetőség biztosítását kísérletező jellegű előadások számára
- a közönségkapcsolati rendszer bővítését a gyermek-és ifjúsági korosztályt megszólító előadásokkal, programokkal
- fiatal drámaírók számára bemutatkozási lehetőség biztosítását

- színházhoz kötődést erősítő programok szervezését
- hazai és nemzetközi kapcsolatok ápolását.

Az előadó-művészeti szolgáltatást az alábbi mutatószámoknak megfelelően kell teljesíteni:

- évente legalább 230 előadást tart,
- saját társulattal legalább évi két bemutatót hoz létre,
- a megtartott előadások legalább 75 %-a a színház saját előadása, valamint
- valamennyi játszóhelyét figyelembe véve átlagosan legalább 75 %-os kihasználtsággal (látogatottsággal) működik.

2020. április 6-án a Budapest Főváros Önkormányzata valamint a Kormány megállapodást kötött arra, hogy az Új Színház Nonprofit Kft 2024. december 31-ig közös működtetési színháznak minősül. A megállapodás értelmében a Fenntartó Budapest Főváros Önkormányzata marad, de nem köteles fenntartói (pénzbeni) támogatást nyújtani, ellenben az Emberi Erőforrások Minisztériuma köteles a teljes működéshez szükséges forrást biztosítani, melyről minden év január 31-ig kell egyeztetni a színházakkal és támogatói okiratot kell kibocsájtani a támogatás összegéről, melyet utólag el is kell számolni. A megállapodásban szintén rögzítésre került, hogy az alapvető munkáltatói jogokat az ügyvezető felett a mindenkori EMMI Miniszter gyakorolja. Továbbá a megállapodás értelmében a Színház Felügyelő Bizottsága 3 főről (melyet a Közgyűlés nevez ki) 5 főre emelkedik. A további 2 főt az EMMI delegálja. A tulajdonosi jogokat az Önkormányzat gyakorolja.

A fenti megállapodás alapján, Budapest Főváros Önkormányzata Közszolgáltatási Szerződést kötött az Új Színház Nonprofit Kft-vel, mely 2021. január 1-től lép hatályba és 2024. december 31-ig érvényes. A szerződés tartalma vállalási oldalon a színház részéről azonos a Fenntartói megállapodással.

II. A 2022-es év szakmai beszámolója

A 2022-es év elejére még erősen rányomta a bélyegét a pandémia. Összesen 9 előadást kényszerült az Újszínház lemondani betegség miatt. 8 gyermek és 1 felnőtt produkció maradt el, melyeket a későbbi hónapokban igyekeztünk pótolni.

A jó előkészítésnek köszönhetően nagy reményekkel indítottunk mégis, követve kitűzött céljainkat. 2021. december 29-én Vörösmarty Mihály: Czillei és a Hunyadiak című történelmi drámájának tervfogatását és állítópróbáját tartottuk, melyet 2022. január 10-én olvastunk el és március 11-én mutattunk be, Csiszár Imre Kossuth-díjas rendezésében.

Vörösmarty Mihály:

Czillei és a Hunyadiak

történelmi dráma két részben

Rendezte: Csiszár Imre

Kossuth-díjas

Új Színház, Nagyszínpad

Vér, erotika és árulás. Egy klasszikus királydráma, a magyar történelem egyik legizgalmasabb időszakából, a Hunyadi-ház utódlásáról. Czillei Ulrik, osztrák gróf, aki unokaöccsét, az erélytelen kamasz-királyt, V. Lászlót, nőkkkel és alkohollal züllesztí, elérkezettnek látja az időt, hogy leszámoljon a túlságosan megerősödött Hunyadi párttal. Szövetkezik a törökkel, akiket az utolsó végvár, Nándorfehérvár ellen küld. A terv nem sikerül, Hunyadi János diadalmasan győz. Milyen segítséget küld a pápa? Felmentő sereg helyett, a déli harangszót. A magyar főurak szövetkeznek, de fenntartják annak a lehetőségét, hogy érdekeik szerint, bármikor pártot válthassanak. Ezenközben Hunyadi János pestisben meghal. E káosz közepette emelkedik fel Hunyadi László, és öccse a majdani király, Mátyás, és személyükhöz fűződően merül fel a Szent Istváni kérdés: Európa haladó államaihoz csatlakozzon-e Magyarország vagy ragaszkodjon saját, ősi hagyományaihoz?

Az, hogy a mai korszerű darabokban a dráma nem dráma, hanem inkább színmű, hogy a hősök nem hősök csupán főszereplők, akikkel tartani lehet és érdemes, ismert és megszokott tény. Mégis történelmi drámának nevezi az Újszínház a Czillei és a Hunyadiak című előadását, melyet 2022. március 11-én, pénteken, este 7-től mutatott be nagyszínpadán. Ennek a kettősségnek vizsgálata volt az oka, hogy ezt a grandiózus feladatot vállalta a színház, hiszen a több mint 40 embert a színpadon mozgó darab, sorai között rejlik e titok megoldása. Hunyadi László, valós történelmi figura a főszereplője Vörösmarty drámájának, melyet eredetileg trilógiának szánt szerzője, azonban az 1845-ös megjelenésű darabot a másik két rész sosem tudta követni. Vörösmarty az igazi drámát a magyarság sorsában találja, abban a visszatérő motívumában a magyar történelemnek, melyben felteszi a kérdést: A haladó európai hatalmakkal tartson-e ez az ország, vagy vívja ki függetlenségét és kövesse ősi szokásait? Szent István óta ez a dilemma foglalkoztatja az ország vezetőit. A kiábrándító válasz pedig az, hogy bár a fejlődésé, az előrelépésé a jövő, de ehhez először, ki kell vívni szabadságunkat és viselni az esetleges megtorlást vagy a biztos halált. Mindez nyomon követhető a történelem lapjain.

Vörösmarty az 1848-as forradalom küszöbén, az 1456-os nándorfehérvári győzelmet idézi és elemzi korát, hasonlóságokat keresve jelenével. A Habsburg és török szorításban, széthúzó magyar urak érdekharcában izzik és forr ki a cselekmény. A két Hunyadi testvér közül a már kamaszként uralkodói erényekkel bíró Mátyás emelkedik ki, de kora miatt bátyja áll a történelmi szerep közelében. (Mátyásról a trilógia harmadik része szólt volna.) Hunyadi László figurája a higgadt realpolitikus és a magyarságáért tűzbemenő harcos kapcsolódik össze. A történet egyébként a mű keletkezése idején nagyon divatos, Shakespeare: Hamlet és a Bánk bán (Katona József és Erkel Ferenc) darabokkal mutat rokon vonásokat. Shakespeare-ből egész sorokat emel át, a Bánk bánból pedig azt a motívumot használja például, hogy a küldetéstudattal bíró hős csak akkor lép, amikor a magánéleti szféráját is eléri az ármány. Csak mikor Gara Máriára szemet vet V. László, az erélytelen és züllött kamaszkirály, akkor kezd cselekedni, akkor rajzolódik ki számára, hogy Czilleitől meg kell szabadítani nemzetét is, mielőtt Nándort, a stratégiaiag potens várat, a magyarok egyetlen reménységét is elveszti.

Az Újszínház másodszor keresi fel Vörösmarty Mihály sorait színpadra állítás céljából, hiszen műsoron van az évek óta sikerrel futó Csongor és Tünde stúdió előadásunk, ami mintapéldája annak, hogy egy kötelező olvasmány hogyan varázsoljon egy színház izgalmassá, érthetővé, szerethetővé. A Csongor és Tünde című előadás szövege, megtartotta nyelvében 19. századi formáját, csak az akcióközpontú húzással értük el az előadás sodrását, dinamikáját. Mivel a versbe szedett sorok ritmikáját nem bonthattuk könnyen meg, így a tömörítés néhol nem volt egyszerű. Erre azért volt szükség, mert

más már egy mai néző idegrendszere, mint egy 1800-as években élőknek, nem biztos, hogy egy mai felnőttet vagy kamaszt rá lehetne bírni egy 3-4 órás előadás végigülésére. A Czillei-darab létrejöttének ezért egyik legfontosabb pontja a szöveggondozás volt. Itt a jambikusan lejtő, többnyire rímtelen sorok jobban tűrték a beavatkozást. A modernítés és az értelmezés egy új nyelvet alakított ki, melyben még jobban kidomborodott Vörösmarty zsenije és modernisége. Azt emeltük ki a szövegből, ami a cselekmény előrehaladását és plasztikus ábrázolását a legjobban segítette. A rövid, filmszerű jelenetek, a pergő, feszültséggel teljes konfliktusos dialógusokban a részletező szándék és karakterábrázolás kapott teret.

Csiszár Imre Kossuth-díjas rendezőt ezek részletek a fogták meg. Rendezéséhez egy csupa vas, hideg és középkorban elmaradott teret terveztetett, mint a magyarok várait, melyet szembeállított a felvilágosult bécsi udvar, színpompás csupa-kárpit, puha, bársonyos reneszánsz világával (tervező Szlávik István).

Az ilyen nagy létszámú előadásoknál látszik igazán egy társulat kvalitása, ereje. Fantasztikus színészi alakításoknak lehettünk tanúi. Viczián Ottó Czilleije iskolapéldája a gonosz tökéletes, sokdimenziós megformálásának. Saját igazát hordozza, akit lehet, korrumpál, hogy céljait elérje. Mindenkit használ és kihasznál. Hunyadi László (Almási Sándor) idealizált alakját, a hazafi és a féltő szerelemes amplitúdói között, a tőle megszokott magas színvonalon teljesíti. Gara nádor (Lux Ádám) remekül törleszkedik a hatalomhoz közel állókhoz, megbízható, pontos építkezése és jellemábrázolása kiemelkedő feladat. Lánya, Mária (Dichter Dóra/Bátyai Éva) szerepe az aggodás skálája, szerelméért, Hunyadiért, a végsőig elmenő, szenvedélyes amazon. Ágnes (Gregor Bernadett) démoni nőiességével próbálja elérni céljait, mikor ezekkel kudarcot vall, csellel él. Egyenességét, tisztaságát végig megtudja tartani, ezért válik végül áldozattá.

A magyarok, Ujlaky (Incze József), Giskra (Jászai László) és Bánfi (Darányi Ádám) a hatalom és egyeduralkodó megszállottai, bármikor képesek ahhoz húzni, aki hasznot kínál. De Szilágyi (Szakács Tibor), Hunyadi János sógora, talpig férfi, romantikus indulatai Vörösmarty szócsövévé teszik. Említést és dicsérő szavakat érdemel a teljes társulat, akik odaadással vettek részt az előadásban. Két alakítást emelnénk ki mégis közülük. Hunyadi Mátyás (Kazári András) a fiatal kora ellenére, uralkodói erényekkel, és mint honvédő katona magyaros indulatokkal rendelkezik, a nőt felfedező kamasz és az esendő gyerek bájával. A másik szép alakítás az epizód szerepet vivő töröké (Báhnner Péter), aki kihallgatja a magyarokat és véleményt alkot idegenként, hogy milyen széthúzó és pártoskodó nép ez, akik köpönyeget váltanak, ha úgy hozza érdekük, méltán megérettek a pusztulásra. Megadva ezzel a történelmi jóslatot utókorának: Jövünk még!

Vörösmarty Mihály

Czillei és a Hunyadiak

történelmi dráma

Szereposztás:

V. László, magyar király:.....Bánföldi Szilárd

Czillei Ulrik gróf, a király nagybátyja, utóbb Magyarország főkormányzója:.....Viczián Ottó

Gara László, nádor:.....Lux Ádám

Ujlaky Miklós, erdélyi vajda:.....Incze József

Hunyadi László, horvát- és dalmát-országi bán:.....Almási Sándor

Hunyadi Mátyás, testvéröccse:.....	Kazári András
Szilágyi Mihály, a Hunyadiak nagybátyja, nándori várnagy:.....	Szakács Tibor
Giskra János, a Hunyadiak ellensége:.....	Jászai László
Bánfi Pál:.....	Darányi Ádám
Kanizsai, a Hunyadi ház barátja:.....	Jánosi Dávid
Vitéz János, püspök:.....	Vass György
Rozgonyi Rajnald, a királyi őrsereg vezére:.....	Nagy Péter János
Kapisztrán, barát, a keresztesek vezére Hunyadi János bajtársa:.....	Katona Zsolt
Zierer, Czillei titkára:.....	Szarvas Balázs
Eyzinger, ausztriai főúr:.....	Vándor Tóth Zoltán
Henrik:.....	Incze Máté
Szilágyi Erzsébet, Hunyadi János özvegye:.....	Brunner Márta
Gara Mária, a nádor lánya, Hunyadi László jegyese:.....	Dichter Dóra/Bátyai Éva
Ágnes, Czillei kedvese, a király ágyasa:.....	Gregor Bernadett
Dörmő, agg katona:.....	Tóth Tamás
Öreg Bodó, alvidéki pór:.....	Gyürki István
Kata, a neje:.....	Szabó Zsuzsa
Gyura, a fiuk:.....	Szabó Szása
Török.....	Báhner Péter

Továbbá:

Urak, hölgyek, katonák, papok, nép:

Gergelyfy Zsófia, Kelemen Márta, Krasnyánszky Bianka, Radics Réka,

Urbán Viktória

Halmi Gábor, Herkely Tamás, Huszerl Bence, Keserű Péter, Kozma Milos, Labanc Dániel,
Mladoniczki Dávid, Pányoki Bence, Széni András, Vank Richárd

Látvány: Szlávik István

Dramaturg: Bártfay Rita

Zenei szerkesztő: Nemessányi Éva

Ügyelő: Báhner Péter, Czeglédi Attila

Súgó: Jezsó Krisztina

A rendező munkatársa: Ullmann Krisztina

RENDEZŐ: CSISZÁR IMRE

Kossuth-díjas

Olvasópróba: 2022. január 10. hétfő 11.00

Bemutató: 2022. március 11. péntek 19.00 Nagyszínpad

Március 21-én, már a következő bemutató olvasópróbájára gyűlt össze a társulat. Nem túlzás, hiszen ismét egy nagy szereplőszámú darabot választott a színház vezetősége.

Szabó Dezső - Fazekas István

FELTÁMADÁS MAKUCSKÁN

szatirikus komédia két felvonásban

Az Újszínház rég áhított vágyát váltotta valóra, amikor 2022. május 20-án bemutatta Szabó Dezső: Feltámadás Makucskán című szatirikus komédiáját.

Makucska, képzeletbeli Zala megyei kis falu, Szabó Dezső életművében egy kisregénynyi helyet foglal el, mégis egyik fő művének tartják (Az elsodort falu mellett). A konkrét novella, mely a Feltámadás Makucskán címet viseli vagy 17 oldal, amit Csorba Győző szintén ebben a terjedelemben adaptált színpadra. Esztergályos Károly (Esztergályos Cecília fivére) 1995-ben tévéjáték feldolgozást készített belőle: Söptei Andreával, Máté Gáborral, Gálffi Lászlóval, Stohl Andrással, Szacsvey Lászlóval, Sinkó Lászlóval, Iglódi Istvánnal, Ujlaki Dénessel, Blaskó Péterrel a főbb szerepekben sokak között. Miért kell Szabó Dezsőt játszani? Vannak írók, akiket előző rendszerek elhallgatással sújtottak, politikai megítélésük miatt, sok esetben azonban félreismerték őket, irodalmi értékük, időtállóságuk igazolja munkásságukat. Ilyen Szabó Dezső is, a XX. század elejének egyik legizgalmasabb írója. Az Újszínháznak vannak szent missziói. Köztük számunkra a legfontosabb, hogy küldetést vállalt, mégpedig azt, hogy kizárólag magyar szerzőjű darabokat tűz műsorára. Szabó Dezső újrafelfedezése és megkedveltetése a közönséggel éppen ilyen szent vállalkozásunk, melyben mindkét cél teljesül. Ugyanis a magyar irodalom legmeghökkenőbb alakjáról van szó. Az ellentétek és szélsőségek úgy kavarnak egyéniségében, mintha egy romantikus regényíró találta volna ki. Egy időben a legolvasottabb magyar írók egyike volt, azok is izgatott érdeklődéssel olvasták, akiket szidalmazott: senki sem tudott menekülni műveltsége és stílusának varázsa alól. Mindig a középpontban akart állni, cikkeivel és párbajaival kavart botrányok közepette érezte jól magát. Ellentmondásos, szélsőséges viselkedése megosztotta az embereket, még halála után is. Sokan nem tudják róla, hogy egy szekrényben halt meg (egyesek szerint éhen halt) a II. világháború alatt egy pincében. Művei közül a leghatásosabbak és legkimunkáltabbak szatírái, úgy is emlegették, hogy a szatíra mestere.

A történet rendkívül egyszerű, mégis szokatlan: Makucskán, húsvét szent vasárnapján csoda történik: a halottak egyszer csak feltámadnak. Az élők, féltve pozícióikat, nem nagy lelkesedéssel fogadják a jelenséget, és mivel a feltámadottak nem hajlandóak a temetőbe visszatérni, ingerültségük egyre fokozódik. Az eset végül országos botrányra dagad, országgyűlésben szavazzák meg a feltámadás-ellenes törvényt: „A magyar parasztnak nincs joga feltámadni!” A kor politikusai felvonulnak a

novellában, szarkasztikus és gúnyosan kritikus képet fest róluk a szerző, mint egy ionecu-i drámában kifordulva magukból védik érdekeiket a holtak ellen. A két párt minden téren opponál egymással kivéve ezt az egyet, végül a közös ügy összehozza őket. A falubeliek felfegyverkezve állnak a holtakkal szemben a kihúzott szögesdrót másik oldalán, erőszakkal akarják őket visszaterelni a temetőbe. Kupecky, a korrupt politikus és üzletember fél, hogy kiderül, hogy mindenkit lefizetett a híres makucskai „barna bőrrel” (pénzzel telt bőrtáskával), hogy érdekeit érvényesíthesse. A harangozó három árvája a fegyverek csöve elé áll, hogy nehogy lelőjék halott édesanyjukat. A végletekig fokozott helyzetet a holt lelkész oldja fel, kéri társait, hogy térjenek vissza, ha már nem fogadja be őket a közösség, ha nincs helyük az életben, bár ők csak egy jót akartak enni, inni, élvezni a napsütést, majd befogadja őket az anyaföld.

A Feltámadás Makucskán tehát egy mulatságos, csípős és abszurd szatíra. A darab ötletét adó kisregényen túl a színpadi változatban helyet kaptak Szabó Dezső novelláiból és Az elsodort falu című nagyregényéből előbukkanó történetek és szereplők is, mintegy tisztelgésként életműve előtt. Az Újszínház vezetősége felkérte a színpadi adaptáció megírására Fazekas Istvánt (aki író, költő, drámaíró, műfordító, teológus, ügyvéd és tanár). Fazekas István afféle házi szerzőnk több darab írója, adaptátora. Például: Béres, A méltatlan (felolvasó színházi előadás készült belőle az Újszínház társulatának részvételével, rendezte: Kerényi Imre), Herczeg Ferenc: Az élet kapuja. A Makucska színpadi változatában a karakterek többdimenziósakká váltak, benépesült a falu Szabó Dezső más műveiből „beköltöztetett” jellemeivel, a történetet kiegészítették a beírt, fiktív összefüggések és szálak, élettel teltek meg az epikus jelenetek és szereplők egyénített, játszható személyiséget kaptak.

A rendező, Nagy Viktor Jászai Mari-díjas és Erdemes művész a történet abszurditása mellett a líraiságát is kiemelte. A farsangot, mint a tél-temetés és vanitas tartalommal bíró szertartást egy haláltáncban komponálta meg. Szabó Dezső groteszk életét, és annál is groteszkebb halálát jelképező szekrény-koporsó, mint tisztelet a különc alkotó előtt, megjelenik a színpadon, a gyászhuszárok, a Halál nevű szereplő intésére ebben az alkalmatosságban viszik el a halálra szántakat. Az író és a rendező nagy leleménye a Halál, mint szereplő megszemélyesítése. Viczián Ottó, izgalmas chagall-i figura, folyton játszik, hol sakkozik, mint Bergman: Hetedik pecsét című filmjében a lovaggal, hol kártyázik, lelkeket követelve az élettől. Ő a szatíra maga. Nagy önbizalommal uralja az élők és holtak világát, hol szociáldemokrata politikusként lép fel, hol a kocsmá egy vendége, majd tárgyal a halott falusiakkal, hogy térjenek vissza sírjaikba. Ha nem sikerül egy „akciója”, idegesen, bosszankodva lép tovább. Önkritikus, fanyar humorú, mókás alakja a félelmetességig feszített. Viczián Ottó ezt a palettát kiváló színészetével tovább gazdagítja záró monológjában lírai hangvételt megütve, aminek az az üzenete, hogy legjobb az anyaföld, melyben végül megnyugodhat az emberi test, mert mint édesanya fogadja be azt. Kupecky gátlástalan üzletember, aki a politikát is érdekei szerint alakítja, használja, például lefizeti a szenesemberként bújtatott államtitkárt (Almási Sándort). Nagy Lóránt érzékletesen, színes színészi eszközökkel testesíti meg a magát az élet császáranak képzelő kisstíli, pitiáner bűnözőt, akit felesége tett báróvá és gazdaggá. Romlott, baloldali figurája modern és áthallásos. Gregor Bernadett, Kupeckyné az alkoholizmusában is dívaként tündöklő nagyasszony, ha kell, figyelmét, ittasan is, a lényegre koncentrálna kombinál. A darab végén, győztesen távozik, furcsa interakcióba kerülve a Halállal, aki még nem viszi el, sőt, tőle kapja meg a dollárral kitömött „barna bőrt”. Gregor Bernadett plasztikus szövegmondása kiváló színészetének csak az egyik összetevője, lenyűgöző színpadi tudása, ebben a szerepében is megmutatkozik. A darab főszereplője azonban mégis Lottymány (Vass György), aki székely góbésággal megáldott, nagyon szerethető hős, pont olyan, mint Vass György az életben. Színészetére azt szoktuk mondani, hogy olyan érzékkel ábrázol minden hőst, hogy az az érzetünk, hogy minden darabban egyformán jól és magas színvonalon teljesít. Lottymányának minden helyzetre van egy kész válasza. Amikor el akarja vinni anyját a Halál, azt mondja neki, hogy mikor az apja meghalt ráhagyta a szót, ezért csak azzal randevúzhat édesanyja, aki előbb őt kártyán lealázza. Ezért arra is képes, hogy megverje a Halált a Huszonegyben, borsot törve az orra alá. Bogárné (Szabó Zsuzsa), Lottymány anyja, mint pajkos játszótárs vesz részt furfangos fia ténykedéseiben, tisztaszívvel kacag a felsült túlvilági figurán, ünnepelve az élet győzelmét. Farkas

Miklós morfinista alakja (Bánföldi Szilárd) az Elsodort falu című regényből került a darabba, a politikusokat támadó költeményeiért perbe fogják. Szerelme, Laura (Nemes Wanda) felvilágosult világpolgár, George Sand-hasonmás, afféle értő rajongó, aki bár férjezett, de hajlandó Miklós előmenetelét pénzzel, kapcsolataival támogatni. Miklós aktatáskáját, melyben Kupecky ellen szóló bizonyítékok, versei és egy színdarab lapulnak, a költő halála után Lottymányra bízta, aki felajánlott összeget - Miklósért,- elutasítja. Nemes Wanda árnyalt nőalakja a szexust és a szellemet egyszerre testesíti meg, Miklós hallucinációiban, mint a sakktábla fehér királynője tér vissza éteri fényvel, kicsit másra hangolt karakterrel. Laura szövetségese, Kátai tiszteletes (Jászai László) játéka a tőle megszokott nagy amplitúdójú oeuvre, a kedves, nyugtató szavakat zengő lelkésztől, a borimádó, dalos kedvű duhajig. Végzetét a Kupecky elleni prédikációi okozzák, Kupecky a Halál által megmérgezteti egy morbid, szatirikus jelenetben, Néma Jankóval együtt. Kazári András, Néma Jankóként előbb a falu bolondját alakítja néma szerepében, aki furulyaszó segítségével kommunikál, a második felvonásban, megjön a hangja, fenyegetve a neki titkokat és nőügyeket elkotyogott vezetőket, például Kömény András, kisbíró (Háda János). A Kisbíró és a Jegyző (Szantner Dávid) figuráját hitelesen lefestő két színész a hatalomtól megrészegült, szűkölő kisemberek megtettesítői. Orosz Csenge, tűzről pattant Borisa, a kikapós szolgálólányok mintapéldája, míg Timkó Eszter Harangozónéja, moll hangvételő, humoros elemekkel gazdagított, drámai szerep. Kihagyhatatlan az Esztergályos Cecília által megformált uzsorásasszony, aki a sziporkázó humorral és hihetetlen energiával „tarol” a színpadon. Említést érdemel Jánosi Dávid, Bleyer Jakab szerepében, Tóth Tamás, Öregje és Incze József Harangozója, mindhárom figurának a színes, sajátos megvalósítása. De csak szuperlatívuszokat érdemel a többi kis-, gyermek szerep megformálója és a kar is, mert a teljes, nagyszámú szereplőgárda munkáját a határtalan szeretet és odaadás jellemzi ebben a produkcióban. A közönség ezt nagy tapssal jutalmazza minden egyes előadás után.

A zene, Rossa Levente válogatásával és hangszerelésével, népi zenekara és Nagy Árpád játékaival, az élőzene varázsával teremti meg a kívánt miliőt, melyhez a szem káprázató díszlet is jelentősen hozzátesz. A díszlet, Rózsa István munkáját dicséri, egyszerre mesés és groteszk, hitelesen idézi a század eleji magyar kisfalusi struktúráját és a Golgota útját. Kiss Beatrix kimunkált, érzékletes vegyesen korhű és modern jelmezei, szépségükön túl, illúziókeltően autentikusak és fantáziadúsak. A koreográfia modern- és a néptánc elemeit úgy váltakoztatja, hogy a teljes darabot egy dance macabre-á változtatja, miközben felold és szórakoztat.

Az ilyen nagy volumenű, sokszereplős, látványos produkciók a társulat összekovácsolását is szolgálják, segítve és fejlesztve a színészek egységes játékát és művészi fejlődését. Nagy Viktor rendező mindent megkövetett annak érdekében, hogy tartalmas, felemelő és szórakoztató estét élvezhessen a közönség, akik érdeklődése továbbra is rendkívül élénk az előadás iránt.

Szabó Dezső - Fazekas István

FELTÁMADÁS MAKUCSKÁN

szatirikus komédia két felvonásban

Kupecky.....	Nagy Lóránt
Kupeckyné.....	Gregor Bernadett
Lottymány.....	Vass György
Halál.....	Viczián Ottó

Farkas Miklós, költő.....	Bánföldi Szilárd
Laura.....	Nemes Wanda
Kátay tiszteletes.....	Jászai László
Csóka, harangozó.....	Incze József
Ilon, a harangozó felesége.....	Timkó Eszter
Terka mama.....	Esztergályos Cecília
Öreg.....	Tóth Tamás
Kömény András, bíró.....	Háda János
Jegyző.....	Szanitter Dávid
Államtitkár.....	Almási Sándor
Bogárné, Lottymány anyja.....	Szabó Zsuzsa
Boris.....	Orosz Csenge
Néma Jankó.....	Kazári András
Sárosi tiszteletes.....	Szarvas Balázs
Bleyer Jakab, irredenta költő.....	Jánosi Dávid
Doktor.....	Báhner Péter
Kisbíró.....	Incze Máté

valamint:

A harangozó három kislánya, egy kisfiú:

Balog Ákos/Csíkos Krisztián, Dani Heidi, Jarabik Zorka, Podhorszky Csenge, Vágó Léna

két gyászhuszár, betlehemesek, farsangozók, három falusi zenész, makucskai férfiak és asszonyok, kocsmatöltelékek, firkászok, országgyűlési képviselők:

Iszak Dorottya, Kelemen Márta, Kiss L. Jennifer, Krasnyánszky Bianka, Radics Réka, Urbán Viktória, Zuleta Emese, Halmi Gábor, Filip Balázs, Labanc Dániel, Mészáros Gergely, Papp Gábor, Széni András, Vank Richárd, Végh Zsolt

Zene: Rossa Levente és zenekara, Nagy Árpád

Korrepetitor: Nemessányi Éva

Dramaturg: Bártfay Rita

Diszlet: Rózsa István

Jelmez: Kiss Beatrix

Koreográfus: Gyenes Ildikó

Súgó: Kéner Gabi

Ügyelő: Czeglédi Attila, Báhner Péter

A rendező munkatársa: Szelőczy Dóra

Rendező: Nagy Viktor

Olvasópróba: 2022. március 21., hétfő, 11.00

Bemutató: 2022. május 20., péntek, 19.00 Nagyszínpad

Mindig nagy öröm és büszkeség, ha kollégáink valamilyen jutalomban, díjban részesülnek. 2022-ben Timkó Eszter Jászai Mari díjat kapott és Gregor Bernadett Érdemes művész lett. Gratulálunk a művésznőknek!

Húsvét után, április 22-én, elérte 50. előadását Móricz Zsigmond: A sári bíró című produkciónk. Rendező: Nagy Viktor.

A 2022/23-as évadot szeptember 5-én nyitottuk meg. Elkezdődtek a repertoár-darabjaink felújítása, az első előadások és szeptember 19-én elolvastuk a közkedvelt mese színpadi változatát: Minden egér szereti a sajtot.

Urbán Gyula – Gulyás László

MINDEN EGÉR SZERETI A SAJTOT

Családi mesejáték két részben

Rendezte: Háda János

Urbán Gyula meseregényének sikere, a könyv újabb és újabb kiadásait eredményezte. Valódi karrierjét pedig az 1980-ban készült hangjáték, majd az 1981-es tévé-bábjáték indította el (szereplők és hangok. Darvas Iván, Szöllösy Irén, Váradi Hédi, B. Kiss István, Harkányi Endre, Havas Gertrúd, Hacser Józsa, Gruber Hugó), és követte a Bábszínház több mint százas szériája. A zeneszerző Gulyás László volt mindhárom esetben. Csak ezután keltette fel a színházak érdeklődését a színpadra nagyon is alkalmas történet feldolgozása. Sok felnőttnek gyermekkori élménye, szép emlékeket idéz fel bennük, bármelyik változattal találkoztak. Ezért gondolt színházunk is a bemutatására.

Az Újszínház a mesedarabokat nagyon komolyan veszi. A gyerekek szellemi fejlődése, kultúrával való találkozása a ilyen intézmények felelőssége, ahol játszva tanul, szórakozva ismeri meg az irodalmat és a morált. De az Újszínház gondoskodni szeretne a gyerekeket kísérő pedagógusok és szülők tartalmas szórakoztatásáról is, ezért családi mesejátékoknak hívja az így készített darabokat. Igényes kiállítású gyermek-előadásainkkal, a színházba járásra szeretné a felnövekvő generációt és persze szüleit ösztönözni, olyan közösségi teret teremtve, melyben jól érezhetik magukat, társadalmi eseménnyé válhat a színházi látogatás, beszéd témákkal, továbbgondolnivalókkal gazdagodhatnak.

A mesék általános mondanivalója alap erkölcsi kérdések, magatartásformák bemutatása. A jó és a rossz harcában, a helyes, vagy a társadalmi normák által helyesnek tartott viselkedésre való rávezetés. A mesék a gyerekeket (és a felnőtteket) döntéseikben megerősíthetik, morálisan stabilizálhatják.

Urbán Gyula egy egér-Rómeó és Júlia történetet írt, amiben a szerelmesek szülei ellenségek. Ellenségek, mert az egyik család fehér és a másik szürke. Talán ez nem is mese, inkább típus-történet, szereplői archetípusok.

A történet szerint Zakariás, egy kedvét vesztett vándorművész, akit elhagyott a sikere, tönkrement a verklíje. Reményvesztettségét tetézi, hogy otthagyta fő műsorszámát, a fehér egércsalád, akiket nem tudott már etetni, gázsíval ellátni. A Fehéregér Színház társulata kártyákból jósolt, Fruzsina, a fehéregér kislány pedig táncolt. A könyv, vagyis az eredeti történet szerint, Jozefina, egy papagáj, Zakariás hű társa. Az Újszínház sok ponton újragondolta a történetet. Nálunk Jozefina egy artista lány, aki titokban szerelmes Zakariásba, ezért sem tudja magára hagyni (szerelme végül viszonzást nyer). Zakariás varázsló, aki csodálatos történeteket tud mesélni a gyerekeknek. A szó erejével rajzolja ki a történet fonalát. Ezt a mesét is ő teremti. Elmondja, hogy mi történik a fehér egerekkel. Találnak egy sajt-készítő műhelyt, melyben azonnal be is költöznek. Csakhogy ott már lakik egy másik egércsalád, akik szürkék. Az előkelő fehérek, nem viselhetik a szürkéket, míg az egyszerű szürkék, nem állhatják a pökhendi fehéreket. Már éppen egymásnak esnének, mikor, - hogy ne hogy egyszerű legyen a mese - a szürke Soma, beleszeret a fehér Fruzsina-ba és viszont, vagyis a gyerekek egymásba gabalyodnak. A szülők tiltakozására nincs megoldás. A padláson él egy macska. Még soha, senki sem látta, de a hangját hallják nap, mint nap. Azt is lehet tudni, hogy ő a Nagy Macskamágus, varázsereje van. Minden bátorságát összeszedve felmerészkedik hozzá Fruzsina végső elkeseredésében, hogy változtassa őt szürkévé vagy falja fel. Csakhogy Soma meg fehér akar lenni. Ő is felkeresi, szerelme tudta nélkül a Mágust. Fruzsina szürke, Soma fehér lesz. A családok nem ismerik fel (főleg el!) őket, ezért kitagadják a fiatalokat. Pedig mindketten megfelelni, integrálódni szeretett volna. Mit tehet a két árva? Ismét a mágust látgatja meg, mert jobb volt eredeti színű lenni. A Macskamágus szíve megesik rajtuk. Az eredeti történettel ellentétben itt a visszaváltoztatás sikeréért összeadja őket. Közben arra is fény derül, hogy nem macska a padlásszomszéd, hanem Paszkál, a fekete varázsegér, aki nem szereti, ha zavarják. Él azzal a mondással, hogy: „Egy házba egy macska elég!”, ezért nem riogatják a környékbeli macskák. Hatalmas macskaszemet készített és nyávog néha egyet, hogy hiteles legyen az alakítása. Támad egy ötlete, hogyan fordíthatja a szülőket a gyerekek felé, veszekedés helyett. Megijeszti őket, mint Macskamágus, bizonyítva, hogy minden egér egyforma: fél a macskától, majd sajtot vesz elő, igazolva, hogy: minden egér szereti a sajtot.

Az Újszínház változatában, az odaillo Shakespeare idézeteken túl, amiket helyenként a meséhez igazítottunk, derültséget okozva a nézők körében, Soma rajztehetségét is a színpadi változatba írtuk. Soma két barátjával kosarazik, az egyik, mint Benvolio szólal meg. Mikor társai nem ismerik fel, szürkévé változva, úgy jár, mint Rómeó a báljelenetben. A Macskamágus/Paszkál Lőrinc barátként segíti a szerelmes egereket. Soma és Fruzsina már az öngyilkosság gondolatáig jut, persze nem hagyjuk, hiszen ez egy mese, de a szülők és pedagógusok tudják, mire gondolunk. Ez csak gazdagítja a történetünk szintjeit.

Gulyás László eredeti zenéjét szerettük volna mindenképp használni. Van felnőtt, aki éneklőre a dalokat. De kerestünk egy olyan hangszerezésű változatot, ami modern hangzású, szellemes és kifejező. Nagy Nándor a Miskolci Nemzeti Színház számára készített egy ilyen változatot, melyhez írtunk vele egy-két átvezetőt és témát. A sorrenden is változtattunk, végül egy nagyon fülbemászó és használható zenei anyag állt össze.

Háda János rendező és Bártfay Rita dramaturg egyénített szövegváltozatot készített, adaptációjuk szellemes és modern, mégsem töri az eredeti meseregény stílusát és illeszkedik a shakespeare-i sorokhoz is. A beírt, megkomponált jelenetek alapja Urbán Gyula meséje, újragondolva, 2022-re érvényesítve.

A rendkívül dinamikus, mutatós és show-szerű táncokat, mozgást Szelöczey Dóra koreográfus (és rendezőasszisztens, volt táncos) alkotta, külön értéke az előadásnak. Kiss Beatrix látványvilága (dísztlet és jelmez) egyszerre merész, illúziókeltő, idézőjeles és elgondolkodtató.

Az előadás a nyilvános főpróba óta teltházakkal megy, jegyet csak több előadással később lehet rá kapni. Ennek talán az az oka, hogy Háda János rendező olyan légkört teremtett az előadás készülésekor, melyben igazi örömmunka jöhetett létre. Ezt a szeretetet és örömet sugározza az előadás. A társulat azonnal az anyagra hangolódott, nagyon komolyan véve a benne rejlő színészi feladatokat. Ezért olyan magas színvonalú alakítások jöttek létre, mint Timkó Eszter Lidi mamája, Incze József Márton papája, Vass György Albin papája, Nemes Wanda Szeréna mamája, Bátyai Éva Fruzsina, Kazári András Soma, Jánosi Dávid Macskamágus/Paszkalja, Nagy Péter János Zakariása, Orosz Csenge Jozefinája vagy Háda Boglárka és Szarvas Balázs szürke egere. Utóbbiak dublőr jelenléte is említésre méltó. Önfeladten szurkolunk az éneklő, táncoló, harcoló és szerelemtől szenvedő szereplőknek, érzelmileg érintetlenül egyetlen néző sem marad.

Urbán Gyula – Gulyás László

MINDEN EGÉR SZERETI A SAJTOT

Családi mesejáték két részben

Rendezte: Háda János

Szereplők:

Zakariás:.....NAGY PÉTER JÁNOS
Jozefina:.....OROSZ CSENGE
Márton papa:.....INCZE JÓZSEF
Lidi mama:.....TIMKÓ ESZTER
Soma:.....KAZÁRI ANDRÁS
Albin papa:.....VASS GYÖRGY
Szeréna mama:.....NEMES WANDA
Fruzsina:.....BÁTYAI ÉVA
Nagy Macska Mágus:.....JÁNOSI DÁVID
Egerek:.....Háda Boglárka, Szarvas Balázs

Díszlet-jelmez: Kiss Beatrix

Dramaturg: Bártfay Rita

Hangszerelés: Nagy Nándor

Korrepetitor: Nemessányi Éva

Ügyelő: Lévai Ágnes

Súgó: Strack Orsolya

Koreográfus és a rendező munkatársa: Szelőczy Dóra

Rendező: HÁDA JÁNOS

Olvasópróba: 2022. szeptember 19.

Bemutató: 2022. november 5. 11 óra, Bubik István Stúdiósínpad

Az Újszínház, haladva a korrallal, a social media felületeken videókkal kedveskedik az odalátogatóknak. Ezek, részben eseményekhez kötődő megemlékezések: a Magyar dráma napja, az Aradi vértanúk napja, karácsony, stb. részben nem titkolt hirdetések, hogy a színház mely előadása közeleg, mire válthatók jegyek. Figyelemfelkeltés, hiszen megtanultuk, akiről nincs hír, az gyorsan feledésbe merül. Ezeknek a pár perces videóknak az elkészítésében nagy kedvvel vesz részt a társulat minden tagja.

Évfordulót ünnepelve hívtuk meg Farkaslakáról, 2022. október 26-án 17 órai kezdettel a Bubik István Stúdióba, Hadnagy Jolánt és a Virgoncz Táncsoportot Tamási Áron emlékműsorukkal, melynek címe: A mi Tamási Áronunk volt. Húsz, kis táncos a helyi néptánc dialektusban egy Tamási-novella ihlette koreográfiát adott elő, Dinomdánom illata címmel. Táncoktatók: Hajdó Lóránt és Nagy Annamária, a Székelyudvarhelyi Néptáncműhely táncosai. Tamási Áron, 125 éve (idén már eggyel több) született Farkaslakán. A szűzmáriás királyfi címmel, műveiből és életrajzából szerkesztett műsorban megismerhettük az író életének főbb állomásait, örömeit, sikereit, művészetét és gondolatait, tündökletes és keresztény világáról, szülőföldjéről és a műveiben is jelenlévő, élő magyar népmesékről szolt az est, Hadnagy Jolán (színésznő és népművelő) vetített képes előadásában, aki a Tamási Áron Művelődési Egylet elnöke is. „Egyedül a lélek tesz emberré minket.” – vallja az ünneplő.

Szenczi Molnár Albert Református Általános Iskola 7.-8.-osztályai arra vállalkoztak, hogy 2022. november 23-án megnézzék Kocsis István: Megszámláltatott fák című előadást (Rendezte: Csiszár Imre). A darabot a repertoárból, maguk választották ki. A színház üdvözölte ezt a bátorságot, csodálkozva azon, hogy egy 13-14 éves diákot hogyan érdekelhet egy áldozati szerepet vállaló német tiszt sorsa. Így segítségül az értéshez, és a befogadás könnyebbé tételéhez Bártfay Rita, az előadás dramaturgja, felvezető beszélgetést tartott a produkció előtt, az Újszínházban. Majd néhány nappal később Viczián Ottó, a főszereplő Ranke őrnagy megformálója, az előadást követően 30 kérdést kapott és, mint színész, a darab résztvevője, és mint történész szerető magánember igyekezett azokat megválaszolni teljesítve az iskolások kedves meghívását.

November 17-én újra műsorra tűztük Fazekas István: Pilátus éjszakája című drámáját Gregor Bernadett és Jánosi Dávid szereplésével. A darab témája annak az éjszakának az őrlődése, mely után Poncius Pilátus meghozta döntését, ami alapján Jézus Krisztust megfeszítették. Mi történik, ha a politika beavatkozik egy bíró döntésébe?

November 30-án új műsort emelt be az Újszínház a repertoárjába. Gregor Bernadett önálló estjével sikerrel járja az országot, most az anyaszínháza adott végleges otthont, Karády Katalin pályájáról és életéről szóló zenés estjének, „Jó a rosszat elfeledni...” címmel, a Bubik István Stúdiósínpadon.

December 2-án a 25. Császármorzsa előadást tartottuk, tisztelegve Gyurkovics Tibor emléke előtt (Rendezte: Dörner György).

Szintén a Bubikban, ismét Piros Ildikót üdvözlöttük, aki sikeres szemműtete után újra játszotta Abigél titkai című önállóestjét, Szabó Magda világról, művészetéről, hitéről és szellemiségéről. Szabó Magda és Piros Ildikó sikere töretlen, amióta a produkciót nálunk játssza.

December 18-án Kulcsár Lajos: Zserbótangó című darabjának 75. előadását tartottuk, Esztergályos Cecília, Tordai Teri és Timkó Eszter fergeteges előadásában (rendezte: Dörner György).

Hogy hogyan kell egy évvégét ünnepelni a színháznak? Munkával. Vadja Katalin: Se itt, se ott című komédiájának előkészületeivel, melyet születésnapj jutalomjátékul Esztergályos Cecília számára írt, az Újszínház tehetséges művészeivel kiegészülve.

Szép hagyományunkat, a Keresztény Színházi Fesztivál évenként megrendezését a pandémia évei szétzilálták, vagy elmaradt egy-két fesztivál vagy tolnunk kellett az időpontján fél évet. (A VI.-ig, 2019-ig, minden évben jelentkeztünk a rendezvénnyel, a VII.-et 2021 novemberében bonyolítottuk le.) 2022-ben nem tudtuk megszervezni a szakrális eseménysort forráshiány miatt és pályázati kiírás híján. Reményeink szerint, legkésőbb a 2024/25-ös évadban megvalósulhat a VIII. Keresztény Színházi Fesztivál, újraindíthatjuk ezt a nagyszabású vállalkozást, melyben a hit ereje és a keresztény összetartozás ismét a központban állhat.

Szakmai mutatók teljesülése 2022-ben:

Megnevezés	2021. év	2022. év	változás
	tény	tény	[%]
Bemutatószám (db)	2	3	150%
- Ebből saját bemutató (db)	2	3	150%
Előadásszám (db)	115	244	212%
- Ebből saját előadások száma (db)	112	242	216%
Fizető nézők száma (fő)	22 549	46 145	205%
Nettó jegybevétel (eFt)	44 676	87 915	197%
Átlagos kihasználtság valamennyi játszóhelyre (%)	79,4%	88,7%	112%

- **A Nagyszínpadon az új bemutatók száma 2 db volt:**
 - 2022. március 11. Vörösmarty Mihály: Czillei és a Hunyadiak
 - 2022. május 20. Szabó Dezső – Fazekas István: Feltámadás Makucskán
- **A Stúdiószínpadon az új bemutatók száma 1 db volt:**
 - 2022. november 05. Urbán Gyula - Gulyás László: Minden egér szereti a sajtot

III. 2022. év Gazdálkodási jelentés

1. Bevételek alakulása

Adatok e Ft-ban

Bevételek alakulása	2021. tény	2022. terv	2022. tény	Eltérés		Index	
				2022. tény - 2021. tény	2022. tény - 2022. terv	2022. tény vs. 2021. tény	2022. tény vs. 2022. terv
Nettó árbevétel	52 675	134 000	92 509	39 834	-41 491	176%	69%
Kapott támogatások, egyéb bevételek	591 897	624 606	708 974	117 077	84 368	120%	114%
Bevételek összesen	644 572	758 606	801 483	156 911	42 877	124%	106%

2022. évben a Színház összes bevétele egyaránt meghaladta a 2021. évben elért -, és a 2022. évre tervezett bevételt, azonban a nettó árbevételt és a kapott támogatásokat, egyéb bevételeket külön-külön érdemes vizsgálni.

A 2021. év tényhez képest a nettó árbevétel növekedésének az oka egyrészt, hogy 2021. évben a járvány miatt előadásokat nem tarthattunk január 1. és május 14. között a kormányzati döntés miatt,

másrészt 2022. évben sikerült a látogatottságot több, mint 8 százalékponttal növelni, így 2022. évben megközelítette a 90%-os kihasználtságot a Színház. Az elfogadott üzleti tervben szereplő árbevételről azonban jelentősen elmaradt a realizált bevétel.

Egyéb bevételek között azon támogatások szerepelnek, amelyekkel kapcsolatban az adott évben elszámolható költség merült fel. A közös működtetéssel kapcsolatos többlettámogatást a kulturális szférában dolgozók 20%-os bérfejlesztésére kapta a színház 2022. évben.

2. Működési költségek alakulása

Adatok e Ft-ban

Működési költségek alakulása	2021. tény	2022. terv	2022. tény	Eltérés		Index	
				2022. tény - 2021. tény	2022. tény - 2022. terv	2022. tény vs. 2021. tény	2022. tény vs. 2022. terv
Anyagjellegű ráfordítások	177 801	245 000	187 774	9 973	-57 226	106%	77%
Személyi jellegű ráfordítások	402 082	469 606	523 839	121 757	54 233	130%	112%
Értécsökkenési leírás	46 899	40 000	42 226	-4 673	2 226	90%	106%
Egyéb ráfordítások – nem a vállalkozás érdekében felmerült költségekkel	149 505	2 000	1 546	-147 959	-454	1%	77%
Összesen	776 287	756 606	755 385	-20 902	-1 221	97%	100%

A személyi jellegű ráfordításokon kívül valamennyi ráfordítási kategóriánál megtakarítás tapasztalható 2022. évben. Az elfogadott üzleti tervhez képest az anyagjellegű ráfordítások 23%-os csökkenése 57 millió Ft megtakarítást jelentett, amely a Színház vezetőségének különféle költségmegtakarító intézkedéseire vezethető vissza.

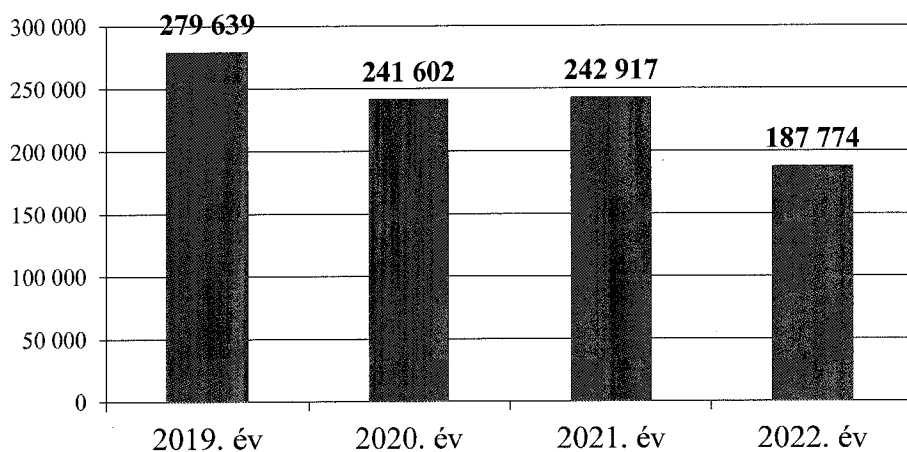
A 2021. év végén az Ügyvezető igazgató által elrendelt belső vizsgálat a pénzügyi-számviteli-műszaki területen számos szabálytalanságot tárt fel, melyet jelzett a felügyelőbizottságnak is. Az FB külső szakértő bevonását rendelte el, aki szintén megerősítette a szabálytalanságokat. A felügyelőbizottság egyrészt a belső ellenőr szerződésének felmondásáról határozott, másrészt a könyvvizsgáló visszahívásáról döntött. Továbbá felkérte az Alapítót, hogy a belső ellenőrzését terjessze ki a külső szakértő által tett megállapításokra. A fővárosi belső ellenőrzés csaknem fél évig tartott, eközben a Közgyűlés új könyvvizsgáló kinevezéséről döntött. A belső ellenőrzés 116 oldalas jelentésében szintén alátámasztotta a külső szakértő megállapításait, az abban megfogalmazott javaslatokra 33 pontból álló intézkedési terv készült.

- SZMSZ módosítással összevonta a produkciós vezetői és a műszaki vezetői pozíciót.
- felülvizsgálta a repertoárt, és több, nagy költségigényű előadást is levett a műsorról (Fatia Negra, Rice, Rice Beatrice). Ennek következtében a díszletszállítási költségek terén közel 8 millió Ft megtakarítást sikerült elérni. Csökkent továbbá a taxi költség és a díszlettár túlórái, éjszakai pótlékai is mérséklődtek
- a táruk kellékfelhasználását jelentősen visszafogta, ennek következtén a táruk

anyagköltségét sikerült a bázis szinten tartani annak ellenére, hogy 2022. évben kétszer annyi előadást tartott a színház, mint 2021. évben.

- elrendelte a készpénzforgalom általános visszafogását. Az elmúlt évekre jellemező 16-23 millió Ft éves szintű pénztárkiadást sikerült leszorítani 2022. évre 3,2 m Ft-ra.
- színpadi fogyó kellékek drasztikusan csökkentette
- 1 raktárhelyiséget bérleti szerződését felmondta

ANYAGJELLEGŰ RÁFORDÍTÁSOK* ALAKULÁSA 2019-2022. ÉVBEN (E FT)

*2020-és 2021. évben nem a vállalkozás érdekében felmerült költségekkel együtt

A fenti költségmegtakarító intézkedéseknek köszönhetően a legutolsó teljes évhez, **2019. évhez képest 92 millió Ft-tal sikerült visszafogni az anyagjellegű ráfordításokat 3-5%-os, illetve 2022. évben 14,5%-os éves inflációs környezetben. 2020. év és 2021-es „csonka” évhez képest is 53-55 millió Ft volt éves szinten a megtakarítás.**

Személyi jellegű ráfordítások azonban jelentősen emelkedtek a tervezethez képest. A tervezés során a 2021. várható adatokból indult ki a Színház még 2021. októberében, és arra számolta a 20%-os bérfeljesztési kompenzációt. A 2021. évi tényadatok azonban 17 millió Ft-tal magasabban alakultak a várhatónál, ebből következik, hogy a 2022. évre tervezett költség is jelentősen alultervezett volt. További költségnövekedést jelentett a külsős színészeknek fizetett megbízási díjak növekedése is.

3. Eredmény alakulása

Adatok e Ft-ban

Adózott eredmény	2021. tény	2022. terv	2022. tény	Eltérés		Index	
				2022. tény - 2021. tény	2022. tény - 2022. terv	2022. tény vs. 2021. tény	2022. tény vs. 2022. terv
Adózott eredmény	-131 721	2 000	46 090	177 811	44 090	-35%	2305%

A látogatottság növelésével, ezáltal a bevételek emelkedésével és a költségek csökkentésével összességében 177,8 millió Ft-tal javította a Színház az elért adózott eredményt bázis évhez képest.

4. Beruházások

2022. évben összességében nettó 38 millió Ft-ot költött a Színház beruházásokra, az alábbiak szerint:

- 2022.03.11-én bemutatott Czillei és a Hunyadiak című darabra 11,6 millió Ft
- 2022.05.20-án bemutatott Feltámadás Makucskán című darabra 15 millió Ft
- 2022.11.05-én bemutatott Minden egér szereti a sajtot című darabra 4,8 millió Ft
- Honlap készítésre 0,9 millió Ft
- Egyéb eszközökre (számítástechnikai és irodai eszközök, klíma) 1,7 millió Ft
- csőhálózat felújítása: 14,5 millió Ft (saját forrásból)
- forgószínpad mozgató drótkötélzet cseréje: 600 ezer Ft

Az Új Színház teljes rekonstrukcióját az IPARTERV tervdokumentációja alapján 1988-ban, három évtizeddel ezelőtt készítették el. A beépített berendezések az 1980-as évek végi magyarországi műszaki színvonalat képviselik, energetikai és környezetvédelmi szempontból is igen gazdaságtalan berendezések cseréjükre elengedhetetlenül szükség lenne. A gondos karbantartásnak köszönhetően képesek még üzemelni, de lassan a folyamatos karbantartások és javítások minden eszközt kimerítve lehetőségeink végére érünk, az épületben üzemelő berendezések alkatrészpótlása szinte már lehetetlen.

A színháztechnikai berendezések nagyon fontos szerepet töltenek be a színház életében. A színdarabok elengedhetetlen részét képezik. Nagyobb és időigényesebb javításuk miatt, akár előadások elmaradása is előfordulhat, ezért kiemelten fontosnak tartjuk a színházban üzemelő színpadgépészeti berendezések, vezérlők és szabályzók cseréjét. A hosszú távú megoldást az új, egyben a mai szabványoknak megfelelő korszerű rendszer kiépítése jelentené, amit az intézmény önerőből képtelen megvalósítani. Az 1990-es években történt teljes felújítás alkalmával a színpadtechnikai berendezéseknek csak a részleges felújítása történt meg, a berendezések túlnyomó többsége azóta üzemel.

Az elektronikai eszközök nagy részének tervezett élettartama kb. 20 év, ezen túl a meghibásodás valószínűségének lehetősége növekszik. A nehezen javítható berendezéseket célszerű lenne lecserélni a vezérléseket és szabályzókat modernizálni. Az előadások teljes mértékben kiszolgáltatottá váltak a bizonytalan működésnek. A meghibásodások megelőzése, illetve elhárítása érdekében minden karbantartási és kisebb javítási munkát elvégeztettünk, azonban lehetőségeink végére értünk, ez az elavult rendszer hosszabb távon nem lesz működtethető, így veszélyezteti a színház közfeladatainak ellátását.

A bádogtető és a szigetelt tető előregedett. A folyamatos javítások ellenére is, mindig utat talál magának az esővíz, ezzel folyamatosan kárt okozva mind a fa tetőszerkezetben, mind az épület szerkezetében,

A Társaság már többször jelezte mind az Alapító, mind a Fenntartó felé, hogy nagyon komoly gondokkal küzd üzemeltetési és színpadtechnikai fronton, ám sajnos ez ideig a felújításra nem volt lehetőségünk, önerőből az ekkora összegű beruházást a társaság nem tud finanszírozni.

Azonban ahhoz, hogy biztonsággal el tudja kezdeni a 2022/2023-as évadot a Színház, az alábbi két halaszthatatlan beruházást saját forrásból 2022. nyarán meg kellett valósítania:

- csőhálózat felújítása: 14,5 millió Ft
- forgószínpad mozgató drótkötélpálya cseréje: 600 ezer Ft

5. Közbeszerzések

Villamosenergia szerződés 2023.12.31-ig hatályos, azonban a gázfelhasználási szerződés 2022.10.01-én lejárt. Ehhez kapcsolódóan le is zajlott a közbeszerzési eljárás, sajnos eredménytelenül, nem érkezett be ajánlat. (2022.09.15-én volt bontás). A lebonyolító szakértő azt az információt kapta, hogy annyi ajánlatot kellett adnia az MVM-nek, hogy erre már nem jutott energiája. 2022.10.01-től az MVM basic tarifába sorolta a Színházat, amely a holland tőzsdei árfolyamra épülő bonyolult képlet alapján számított mozgó átlagárát jelent. 2023. februárjában kapta meg a Színház a 2022. október-november-december-januári gázszámlákat, ebben nagyjából négyszeres díjemelkedés figyelhető meg az előző évhez képest. Sikerült kétharmadával csökkenteni a téli hónapokban a felhasznált gáz mennyiségét, így a téli számlák összköltsége 8 millió Ft volt.

6. Támogatások, pályázatok

Az elmúlt években felvett támogatásokkal kapcsolatos könyvelési tételek korrekcióra szorulnak. A könyvvizsgálattal lezárt 2020. évet a 2021. évi beszámolóval korrigálni kell, úgynevezett 3 oszlopos beszámoló készítését írja elő a számviteli törvény. A Színház főkönyveiben a 2020-ban felvett támogatások lezártként kerültek kimutatásra, azaz egyéb bevételként javították a Színház eredményét annak ellenére, hogy a Támogató nem zárta le, nem hagyta jóvá az elszámolást, illetve az elszámolás sem került beadásra.

Adatok Ft-ban

2020. évben folyósított pályázatok - Pályázati azonosító	Projekt címe	Megítelt összeg	Banki jóváírás napja
VI/2194/2020	EMMI - szakmai feladatok megvalósítása - 2020. év	419 947 328	2020.05.08
EMT-TE-A-D-20-0006	Az Újszínház ifjú tehetségeinek támogatása	15 000 000	2020.06.08
EMT-TE-A-B-20-0130	Az Újszínház társadalmilag érzékeny előadásainak bemutatása - Császármorzsa, Fatornyok	15 000 000	2020.07.21
FESZT-20-0007	VII. Keresztény Színházi Fesztivál megrendezése	8 000 000	2020.08.26
EMT-TE-A-B-20-0128	Az Újszínház történelmi előadásának megvalósítása - Fatia Negra	15 000 000	2020.09.16
EMT-TE-A-E-20-0019	Az Újszínház mobilitását támogató program megvalósítása	8 000 000	2020.10.08
206107/13753	VII. Keresztény Színházi Fesztivál megrendezése NKA támogatás	3 000 000	2020.12.17
EMMI-COV-20-0007	Az Újszínház higiénia eszközeinek beszerzése	1 025 000	2020.12.29
2020-ban folyósított pályázatok összesen		484 972 328	

Adatok Ft-ban

2021. évben folyósított pályázatok Pályázati azonosító	Projekt címe	Megítelt összeg	Banki jóváírás napja
VI/265/2021	EMMI - szakmai feladatok megvalósítása - 2021. év	515 000 000	2021.02.05
EMT-TE-A-E-21-0037	Színházi eszközfejlesztési program	11 000 000	2021.10.22
EMT-TE-A-B-21-0145	Az Újszínház Nemzeti Alaptantervvel kapcsolatos előadásának bemutatása - Feltámadás Makucskán	8 000 000	2021.11.26
EMT-TE-A-D-21-0006	Színházi hiányszakmák bértámogatása, valamint műszaki kollégák továbbképzése	20 000 000	2021.12.08
EMT-TE-A-B-21-0158	Az Újszínház társadalmilag érzékeny előadásainak megvalósítása - Czillei és a Hunyadiak	15 000 000	2021.12.08
	VII. Keresztény Színházi Fesztivál megrendezése	8 000 000	2021.12.11
Lezárt	Ágazati bértámogatás	80 050 658	2021. I. félév
2021-ban folyósított pályázatok összesen		657 050 658	

Adatok Ft-ban

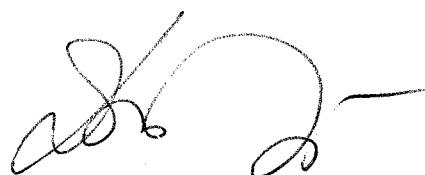
2022. évben folyósított pályázatok Pályázati azonosító	Projekt címe	Megítelt összeg	Banki jóváírás napja
KBFT-E-22-1143	Kulturális bérfejlesztés támogatása	79 605 841	2022.02.18
EMT-TE-A-B-22-0235	"Közös gyökereink"-határon túli előadóművészeti program	10 000 000	2022.03.01
VI/325/2022	EMMI - szakmai feladatok megvalósítása - 2022. év	515 000 000	2022.03.02
KIM-KIEMELT-22-SZIN2-0024	Vajda Katalin: Se itt, se ott! ősbemutató létrehozása	4 000 000	2022.12.22
KIM-KIEMELT-22-SZIN1-0058	Hernádi Gyula: Királyi vadászat című produkció létrehozása	1 500 000	2022.12.22
2022-ban folyósított pályázatok összesen		610 105 841	

Adatok Ft-ban

2020-2022-ben folyósított pályázatok összesen	1 752 128 827
Ebből elszámolt (lezárt) pályázat	81 075 658
Nyitott pályázatok	1 671 053 169

A korábbi évekhez hasonlóan a Társaság által használt fővárosi tulajdonú ingatlanait haszonbérleti szerződés keretében használta.

Budapest, 2023. március 22.

Dörner György
ügyvezető igazgató